

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **A. S.**

o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 czerwca 2025 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanej

od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

z dnia 10 lutego 2025 r., sygn. akt IV K 46/25

**uchyla wyrok w zaskarżonej części, to jest co do orzeczenia
przepadku pojazdu mechanicznego i sprawę w tym zakresie
przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu
Lublin-Zachód w Lublinie.**

Anna Dziergawka Zbigniew Kapiński Adam Roch

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym z dnia 10 lutego 2025 roku, sygn. IV K 46/25, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie uznał oskarżoną A. S. winną popełnienia zarzuconego jej czynu, tj. występkę wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178 a § 1 k.k. w zw. z art. 37 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1 k.k., art. 34 § 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. skazał ją na karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując w tym okresie do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Nadto, na podstawie art. 178a § 5 k.k. w zw. z art. 44b § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonej przepadek pojazdu mechanicznego marki A. o nr rej. [...], rok produkcji 2003, nr VIN [...]. Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i stał się prawomocny.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia na niekorzyść skazanej wniósł Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k., poprzez orzeczenie w związku ze skazaniem A. S. za popełniony w dniu 10 lipca 2024 r. występki kwalifikowany z art. 178a § 1 k.k. na rzecz Skarbu Państwa przepadku pojazdu mechanicznego prowadzonego przez oskarżoną w czasie zdarzenia, tj. samochodu marki A. o nr rej. [...], w sytuacji, gdy nie stanowił on własności wymienionej, w konsekwencji czego w miejsce przepadku pojazdu mechanicznego powinien zostać orzeczony przepadek jego równowartości. Podnosząc powyższy zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W wywiedzionej kasacji trafnie wskazano, iż w analizowanej sprawie doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa karnego materialnego, a to art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k. Bezsporne pozostaje, iż w punkcie IV zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie – na podstawie art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178a § 5 k.k. – orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa pojazdu mechanicznego marki A. o nr rej. [...]. Zgodnie z art. 178a § 5 k.k. sąd orzeka przepadek, o którym mowa w art. 44b k.k., w razie popełnienia przestępstwa

określonego w § 1 lub 4, chyba że zawartość alkoholu w organizmie sprawcy przestępstwa określonego w § 1 była niższa niż 1,5 promila we krwi lub 0,75 mg/dm³ w wydychanym powietrzu albo nie prowadziła do takiego stężenia. Sąd może odstąpić od orzeczenia przepadku, jeżeli zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.

W realiach analizowanej sprawy A. S. przypisano popełnienie czynu z art. 178a § 1 k.k. w sytuacji, gdy stwierdzony stan jej nietrzeźwości w czasie prowadzenia pojazdu mechanicznego przewyższał określoną przez ustawodawcę granicę. Tym samym sąd *meriti*, stosownie do dyspozycji art. 178a § 5 k.k. *in principio*, przy braku uznania, że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami – co do zasady obowiązany był do orzeczenia przepadku uregulowanego w dyspozycji art. 44b k.k. Przepis ten w § 1 stanowi, że w wypadkach wskazanych w ustawie sąd orzeka przepadek pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym. Zgodnie jednak z jego § 2, jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa pojazd nie stanowił wyłącznej własności sprawcy albo po popełnieniu przestępstwa sprawca zbył, darował lub ukrył podlegający przepadkowi pojazd, orzeka się przepadek równowartości pojazdu.

Powyższe uwagi prowadzą do wniosku, że w odniesieniu do pojazdu mechanicznego prowadzonego przez sprawcę w ruchu lądowym, jeżeli orzeczenie przepadku pojazdu jest niemożliwe ze względów prawnych (brak po stronie sprawcy wyłącznego prawa własności) lub też jest niecelowe ze względów faktycznych (ukrycie pojazdu), orzeka się przepadek równowartości pojazdu mechanicznego.

Całokształt przedstawionego wyводу nakazuje podzielić twierdzenie autora kasacji, że w analizowanej sprawie wadliwe było, zawarte w pkt IV sentencji wyroku, rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, mocą którego orzeczono przepadek na rzecz Skarbu Państwa pojazdu mechanicznego marki A. o nr rej. [...]. Jak bowiem wynika z dokumentu sporządzonego na okoliczność przebiegu zdarzeń drogowych z udziałem kierującej samochodem marki A. o nr rej. [...] jako właściciela wskazanego pojazdu ustalono K. S. (k. 3). Uczestnik natomiast zdarzenia – P. T., który w pojeździe kierowanym przez A. S. jechał jako pasażer – zeznał, iż „A. prowadziła pojazd marki A., który należy między innymi do mnie. Zarejestrowany jest na poprzedniego właściciela. Ja zakupiłem go niecały miesiąc

temu w L., ogłoszenie znalazłem na portalu [...] (k. 54 verte). Również z danych zgromadzonych na podstawie art. 213 § 1 k.p.k., wynikało, że oskarżona A. S. nie jest właścicielem żadnego pojazdu mechanicznego (k. 80).

Już jedynie na marginesie powyższych okoliczności dostrzec należy, iż sąd rejonowy winien był również mieć na względzie stan techniczny samochodu marki A. o nr rej. [...], bacząc na fakt jego uszkodzenia w trakcie zdarzeń drogowych z dnia 10 lipca 2024 r. Z protokołu oględzin (k. 19-20) oraz dokumentacji fotograficznej (k. 101-105) wynika, iż wskazane auto zostało uszkodzone. Tymczasem art. 44b § 5 k.k. stanowi, że przepadku pojazdu mechanicznego oraz przepadku równowartości pojazdu nie orzeka się, jeżeli orzeczenie przepadku pojazdu mechanicznego jest niemożliwe lub niecelowe z uwagi na jego utratę przez sprawcę, zniszczenie lub znaczne uszkodzenie. Przed podjęciem decyzji w przedmiocie orzeczenia przepadku, sąd *meriti* winien był więc także rozważyć czy charakter uszkodzeń pojazdu czynił dopuszczalnym orzeczenie jego przepadku.

Wobec braku części motywacyjnej orzeczenia zaskarżonego wyroku nie sposób jednak ustalić czy kontestowane postąpienie sądu *meriti*, sprowadzające się do orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego, w odniesieniu do którego skazanemu nie przysługiwało prawo własności pojazdu, było wynikiem nieuwzględnienia w ramach wyrokowania okoliczności wynikających z opisanych powyżej dokumentów i poczynienia nieprawidłowych ustaleń faktycznych w odniesieniu do prawa własności pojazdu mechanicznego, czy też było wynikiem dokonania błędnej wykładni przepisów art. 44b § 1 i 2 k.k. Bez względu jednak na powody, jakie legły u podstaw powyższego, poza sporem pozostaje, że postępując w ten sposób sąd rejonowy wydał orzeczenie wadliwe, obarczone rażącym naruszeniem prawa materialnego.

Słusznie przy tym Prokurator Generalny akcentuje, że podniesione w kasacji uchybienie miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku, ponieważ negatywnymi skutkami orzeczonego środka penalnego została obciążona osoba niebędąca sprawcą czynu zabronionego. Dodatkowo, skazana A. S. w rzeczywistości nie poniosła wszystkich konsekwencji prawnych swojego zachowania, albowiem przy prawidłowym zastosowaniu prawa materialnego należało orzec wobec niej przepadek równowartości pojazdu mechanicznego prowadzonego przez nią w

czasie zdarzenia. Powyższe przekonuje o trafności określonego przez skarżącego kierunku nadzwyczajnego środka zaskarżenia – na niekorzyść.

Przy ponownym orzekaniu odnośnie do przypadku pojazdu mechanicznego lub jego równowartości, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie będzie baczył na prawidłowe zastosowanie norm prawa materialnego, biorąc pod uwagę zaprezentowany wyżej wywód, jak też treść art. 44b § 2 zd. 2 k.k.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Anna Dziergawka Zbigniew Kapiński Adam Roch

[PŁ]

[r.g.]